

- Valtuutettu Ilkka Repo. Turvallisuusselvityksen tekeminen kaksoiskansalaisista.

Aloite: Turvallisuusselvityksen tekeminen Haapaveden kaupunginhallituksessa toimivasta hallituksen jäsenestä (varajäsen 6/2023 alkaen), sekä mahdollisesti muista Haapavedellä asuvista Venäjän ja Suomen kaksoiskansalaisuuden omaavista, mikäli heidän työtehtävänsä ovat sellaiset, että sitä katsotaan tarpeelliseksi.

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Turvallisuusselvitysten tekemisestä määrätään turvallisuusselvityslain 1 §:n mukaan parantaa mahdollisuuksia ennakolta ehkäistä toimintaa, joka voi vahingoittaa valtion turvallisuutta, maanpuolustusta, Suomen kansainvälisiä suhteita, yleistä turvallisuutta tai muuta niihin verrattavaa yleistä etua taikka erittäin merkittävää yksityistä taloudellista etua taikka edellä tarkoitettujen etujen suojaamiseksi toteutettavia turvallisuusjärjestelyjä. Turvallisuusselvityksen tekee suojelupoliisi. Suojelupoliisi myös viime kädessä päättää, tekeekö se haettua turvallisuusselvitystä. Turvallisuusselvityksen tekemiselle on oltava kohteen suostumus.

Turvallisuusselvityslaki (726/2014) määrittelee, millaiseen toimintaan liittyen turvallisuusselvityksiä voidaan tehdä. Turvallisuusselvityksiä laaditaan vain tehtäviin, jotka on määritelty turvallisuusselvityslain 19-22 §).

Kunnissa turvallisuusselvityksiä tehdään ensisijaisesti varautumisen ja turvallisuuden parissa työskenteleville henkilöille. Tehtävän täytyy olla sisällöltään sellainen, että siinä saatavat yksityiskohtaiset tiedot tai toimivalta voi vahingoittaa valtion turvallisuutta, maanpuolustusta, Suomen kansainvälisiä suhteita, yleistä turvallisuutta tai muuta niihin verrattavaa yleistä etua taikka erittäin merkittävää yksityistä taloudellista etua taikka edellä tarkoitettujen etujen suojaamiseksi toteutettavia turvallisuusjärjestelyjä.

Henkilöryhmiä arvioitaessa on syytä huomata, että kuntien salassa pidettävään tietoon ei sovelleta turvallisuusselvityslain 1 §:n mukaisesti valtion asiakirjojen turvaluokitusjärjestelmää (I-IV), vaan kunnan salassa pidettävät tiedot ovat ilman luokitusta. On myös syytä huomioida, että kaikki kunnan salassa pidettävä tieto (esim. asiakastiedot) ei täytä turvallisuusselvityslain 1 §:n edellytyksiä selvityksen toteuttamiseksi.

Turvallisuusselvityslaki ei velvoita kuntia tekemään turvallisuusselvitystä eli kysymyksessä on harkinnanvarainen toimenpide. Harkinta suoritetaan kokonaisarvioinnin perusteella. Turvallisuusselvitettäviä tehtäviä tai tehtäväryhmiä voi olla erilaisia riippuen esim. kunnan alueella sijaitsevasta kriittisestä infrastruktuurista, merkittävistä tietoliikenneyhteyksistä, puolustusvoimien kohteista tai palveluinfrastruktuurista. Harkittaessa turvallisuusselvitystä on syytä pohtia selvitettävän kohteen tehtävien ja toiminnan merkityksellisyyttä suhteessa turvallisuusselvityslain 1 §:n sisältöön.

Turvallisuusselvitystä ei lähtökohtaisesti sovelleta luottamushenkilöihin. Suojelupoliisin ohjeistuksen mukaan kansalaisuus ei ole peruste hakea henkilöstä turvallisuusselvitystä.

Näin ollen Haapaveden kaupungilla ei ole turvallisuusselvitykslaissa säädettyjä perusteita hakea valtuustoaloitteessa vaadittuja turvallisuusselvityksiä.